

Rádiologické oddelenie FNsP J. A. Reimana v Prešove **Pracovisko počítačovej tomografie**

v Prešove dňa 7.6.2003.

Na vedomie:

Všetkým primárom oddelení FNsP
a všetkým ambulantným lekárom
spolupracujúcim s CT pracoviskom
Rádiologického oddelenia FNsP

Vec: Nový systém objednávania na CT vyšetrenie, metodické pokyny.

Vážené kolegyne, kolegovia,

v týchto dňoch prebieha rekonštrukcia CT pracoviska a inštalácia nového CT prístroja. Momentálne je to najmodernejšie CT na Slovensku a o niekoľko generácií predstihuje prístroj, na ktorom sme pracovali 12 rokov a na ktorý sme si my, ale aj Vy privykli. Práca s 10 vrstvovým multislice špirálovým prístrojom má svoje špecifiká, ponúka iné možnosti diagnostiky a kladie nároky nielen na obsluhujúci personál, ale aj na indikačné schopnosti klinických lekárov. Bude trvať istú dobu než sa prevádzka naplno rozbehne a než budeme schopní využiť možnosti, ktoré nám prístroj ponúka. Touto cestou Vás preto žiadam o trpezlivosť, korektný prístup k indikáciám a o snahu spolupracovať s rádiológom. To, že budeme vlastniť veľmi rýchly prístroj, ešte automaticky neznamená, že sa adekvátne tomu skrátia vyšetrovacie doby a mnohonásobne zvýšia počty vyšetrených pacientov. O čo rýchlejší a výkonnejší stroj, o to zložitejší postprocessing a vyššie nároky na intelektuálnu prácu rádiológa.

V rámci modernizácie CT pracoviska pripravujeme aj niektoré zmeny v objednávkovom systéme a v organizácii práce. Dovoľujem si Vás preto oboznámiť s niektorými novinkami ohľadom objednávania sa pacientov na CT vyšetrenie a tiež s inými dôležitými pokynmi v rámci manažmentu CT pracoviska.

CT žiadanky hospitalizovaných aj ambulantných pacientov budú zhromažďované v schránke umiestnenej pri vstupe na oddelenie – vedľa RTG evidencie. Termíny vyšetrení sa budú prideľovať jeden krát týždenne, a to v stredu. Vo štvrtok do 9:00 budú telefonicky oznámené na oddelenia, ako aj pacientom OKO a RAT ambulancie. Ostatným ambulantným pacientom pošleme pozvánku poštou. Žiadam Vás, aby ste v tomto zmysle inštruovali aj svojich pacientov, ktorých odosielate objednať sa na CT. V prípade nejasností ohľadom indikácie, budete kontaktovaní rádiológom zodpovedným za prideľovanie CT

termínov. Predpokladá sa, že urgentné, respektíve vitálne vyšetrenia budú riešené dohľadne resp., ihneď po telefonickom dohovore s lekárom na CT.

ANTIALERGICKÁ PRÍPRAVA je spracovaná podľa stále platného metodického listu MZ SR z roku 1987, ktorý predpokladá antialergickú prípravu každého pacienta pred podaním KL parenterálne. Nechávam na slobodnom rozhodnutí každého z Vás, či budete medikamentózne pripravovať pacientov bez alergického terénu.

Prípadná antialergická príprava u ambulantných pacientov musí byť uvedená a podpísaná lekárom na sprievodnom lístku, ktorý sa následne priloží k nálezu a zaarchivuje. U hospitalizovaných pacientov musí byť antialergická príprava zapísaná v CT žiadanke.

U každého pacienta pred CT vyšetrením prosíme zabezpečiť zavedenie hrubej flexibilnej kanyly o priemere 1,30mm (zelená, napr.: OPTIVA W) so šrubovacou prepojkou, (GAMAPLUS šírky 1, 8 x 450 ll) dobre fixovanú a najmä priechnú.

Zastaralá **PERORÁLNA PRÍPRAVA** Telebrixom prežíva len z ekonomických dôvodov. Vyžadujeme, aby bola zapísaná v žiadanke, resp. na sprievodnom lístku a podpísaná lekárom. Antialergickú prípravu pacienta a kontrastnú perorálnu prípravu zasielame v prílohe.

Pred vyšetrením **malej panvy** u ženy je nutné zaviesť hlboko do pošvy tampón namočený v zriedenom Telebrixe 300 N. (1 ampulka na 1 liter vody), vyšetrenie panvy u ženy aj muža vyžaduje naplnený močový mechúr (nie zbytočne preplnený).

Na CT vyšetrenie prichádza pacient s **prázdny žalúdkom**, čo znamená nejst' najmenej 4 hodiny pred vyšetrením, prijímanie tekutín je naopak žiadané, 2 hodiny pred vyšetrením už nie.

V prípade, že je potrebné vyšetriť pacienta s narušeným vedomím, motoricky nekl'dného, malé dieťa alebo pacienta so zlyhávajúcimi vitálnymi funkciami, je nutná **sedácia pacienta**, respektíve narkóza, po dohode a spolupráci s lekármi KAIM. Uspávanie malých detí je treba dohodnúť telefonicky na CT evidencii, vyžaduje sa čerstvé detské predoperačné vyšetrenie. V týchto prípadoch, respektíve pri iných náročnejších vyšetreniach, alebo v prípade akýchkoľvek nejasností je potrebná telefonická alebo osobná konzultácia.

Vážená kolegyňa, kolega, v záujme dobrej spolupráce si Vás dovoľujem upozorniť na niektoré dôležité aspekty CT diagnostiky.

Pred každým vyšetrením dôkladne zväzte skutočnú potrebu a prínos pre pacienta. Vyšetrenie je relatívne nákladné a počet vyšetrení nie je neobmedzený. Významným faktorom v indikácii je taktiež radiačná záťaž. Preto treba zvlášť posúdiť opakované vyšetrenia, vyšetrenia veľkých anatomických oblastí, vyšetrenia detí a ľudí vo fertílno m veku. U fertílno m žien ste povinní informovať sa o eventuálnej gravidite a v jej prípade voliť len vitálne indikácie k vyšetreniu.

Za indikáciu na vyšetrenie zodpovedá primár oddelenia, ktorého pečiatka a podpis by mali byť na každej žiadanke. Vyšetrujúci rádiológ je spoluzodpovedný za indikáciu

k vyšetreniu, má právo ju korigovať, prípadne aj kontraindikovať!!! Právom rádiológa je aj vyšetrenie doplniť o ďalšie vyšetrovacie modality, na prospech stanovenia diagnózy.

Dôrazne prosím, vyplňujte všetky údaje na CT žiadanke, vrátane pomocných vyšetrení, prikladajte dôležité konziliárne nálezy. Počas vyšetrenia nie je čas na obširné štúdium zdravotnej dokumentácie, dôležité informácie o pacientovi má poskytovať CT žiadanka. **Nedostatočne vyplnenú žiadanku považujeme za poškodzovanie záujmov pacienta, navyše vlastným ošetrojúcim lekárom!** Ak požadujete vyšetriť skelet, respektíve hrudník, priložte k žiadanke aj RTG snímky príslušnej oblasti. Prikladajte aj USG fotoprint, ak je k dispozícii.

Je bezpodmienečne nutné, aby pri kontrolných vyšetreniach bola k dispozícii kompletná predošlá CT dokumentácia, podľa možnosti aj z iných pracovísk.

CT filmy sú majetkom nášho oddelenia a je neprípustné, aby boli skladované mimo neho! Filmy budú zapožičiavané na meno lekára len k nahliadnutiu, za účelom predoperačnej stratégie, resp. za účelom chirurgickej konzultácie mimo našej nemocnice. Na žiadanke o zapožičanie CT snímok uveďte okrem svojho mena aj telefonický kontakt (klapku). CT konzultácie na našom pracovisku dohodnite prosím telefonicky.

Upozorňujem ctených kolegov (kolegyne), že publikovať CT nálezy v akejkoľvek forme, možno len so súhlasom primára Rádiologického oddelenia. Je potrebné pritom rešpektovať právo na ochranu osobných údajov pacienta.

Záverom ešte žiadame o Vašu ústretovosť ohľadom oznamovania operačných, eventuálne sekčných nálezov u našich spoločných pacientov. Spätná väzba nám pomáha získavať skúsenosti a napredovať. Na každom oddelení by bolo vhodné poveriť jedného lekára zhromažďovaním týchto údajov a ich periodickým odosielaním na CT pracovisko.

Ďakujeme a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

MUDr. Miloslav ŠIMKO
primár Rádiologického odd.

Príloha 1:

Príprava pacienta pred vyšetrením s podaním kontrastnej látky podľa rizikovosti:

(spracované podľa metodického listu MZ SR Zdrav 835/1987)

I. skupina: zahŕňa pacientov, ktorí prekonali anafylaktoidnú reakciu pri predchádzajúcom vyšetrení rntgenkontrastnou látkou.

Príprava: 13 hodín pred vyšetrením: 1. Dithiaden 4 mg p.o. antihistaminiká H1
2. Prednison 40 mg p.o.
3. Zantac 3-4 mg (Tagamet 4-5 mg/kg., Ranitidin)
H2 blokátor i.v.

7 hodín pred vyšetrením zopakovať to isté ako 13 hodín pred vyšetrením

1 hodinu pred vyšetrením: 1. Dithiaden 2 mg (/Fenistil 0,1 mg/kg) i.m., alebo i.v.
2. Hydrokortison 200 mg i.v.
3. Zantac 3-4 mg (Tagamet 4-5 mg/kg Ranitidin) i.v.

II. skupina: zahŕňa všetkých rizikových pacientov okrem skupiny I. a III., patria tu chorí, ktorí:

1. prekonali reakciu po podaní akejkoľvek kontrastnej látky, mali opakované vyšetrenie tou istou kontrastnou látkou v krátkom časovom odstupe (2 týždne)
2. atopické choroby (astma, alergická rinitída, ekzémy), alergie všetkých typov(hl. na jód)
3. závažné ochorenia srdca, pľúc, ciev, CNS, arytmie, poruchy nervového systému, tetania, choroby systémové (DM, tyreotoxikóza, plazmocytóm, feochromocytóm, infekcie s vysokou TT)
4. vek nad 70 rokov, fyzická vyčerpanosť, strach s vystupňovanou excitabilitou pred vyšetrením, dehydratácia, hypovolémia - riešiť pred vyšetrením.

Príprava: 13 hodín pred vyšetrením: Prednison 40 mg p.o.

6 hodín pred vyšetrením: Prednison 40 mg p.o.

1 hodina pred vyšetrením: Dithiaden 2 mg (H1 blokátor) i.m. alebo i.v.

Hydrokortison 200 mg i.v. pomaly

Zantac 4 mg/kg (Ranitidin eventuálne iné H2 blokátory) i.v.

III. skupina: pacienti bez rizikových faktorov.

Príprava: 1 hodinu pred vyšetrením: Dithiaden 2 mg i.m.

Hydrokortison 100 mg i.v.

Vyšetrenie s i. v. podanou kontrastnou látkou u pacienta s I. rizikovou skupinou sa vykonáva za účasti lekárov KAIM. Indikujúci lekár je povinný túto účasť zabezpečiť!!!

Dobrá hydratácia pacienta je žiadúca!!!

Príloha 2:

Perorálna príprava pacienta pred CT vyšetrením:

Pri vyšetrení malej panvy, retroperitonea a abdomenu je nutná perorálna kontrastná náplň kľučiek čreva , následovne: **1 ampulka Telebrixu 300N (380N) rozpustiť v 1 litri vody** (u detí čaju, môže byť mierne osladený).

12 hodín pred vyšetrením vypiť ½ litra KL

1 hodinu pred vyšetrením ďalšiu ½ litra KL

Našou snahou je uviesť do praxe používanie perorálnych CT suspenzií s krátkou dobou prípravy. Tieto by mohli v krátkej dobe Telebrix úplne nahradiť. Návod na ich používanie bude oznámený priebežne.